

Bankrekening bij Nederlandse bank niet meer vanzelfsprekend

Tegenwoordig wordt het voor ondernemers en organisaties steeds moeilijker om een bankrekening te behouden dan wel naar een andere bank over te stappen. Veel ondernemers krijgen hiermee te maken. Voor consumenten die in Nederland wonen is dat anders, omdat zij op grond van Europese regels altijd recht op een 'basisbankrekening' hebben.

Daar waar banken geen verplichting hebben om een bankrekening aan te bieden, proberen zij alles wat zij 'moeilijk' vinden te ontlopen. Dit verschijnsel wordt ook wel 'de-risking' genoemd en heeft er met name mee te maken dat banken tegenwoordig als 'poortwachter' een rol spelen bij de opsporing van criminaliteit en met het feit dat als er crimineel geld over hun rekeningen loopt, zij zelf worden geacht wit te wassen. Banken moeten op grond van Europese en Nederlandse regelgeving hun cliënten permanent onderzoeken en al hun financiële transacties analyseren ('monitoren') om te zien of er criminaliteit in het spel is. Dit geldt voor alle soorten cliënten, ook consumenten. Dat klantenonderzoek is een kostbare geschiedenis en maakt dat het aanbieden van bankrekeningen voor banken een verliesgevende activiteit is.

Opzeggen bankrekeningen

Die poortwachterstaak was de afgelopen tijd reden voor banken om de bankrekeningen van Nederlanders buiten Europa op te zeggen. Naar aanleiding daarvan werden door de leden van de Tweede Kamer vragen aan de minister van Financiën gesteld. In zijn antwoord zei de minister dat banken vrije ondernemers zijn, die een sleutelrol spelen door het aanbieden van bankrekeningen. Echter, zij kunnen – aldus de minister – naar eigen keuze klanten weigeren of wegsturen als het hen commercieel niet uitkomt of niet past in hun risicoprofiel ('risk appetite'). De minister was van mening dat ontevreden klanten zich maar tot de rechter zouden moeten wenden. Daarbij verzuimde hij te melden dat het voor Nederlanders buiten de EU soms lastig is om een zaak aan een Nederlandse rechter voor te leggen.

Generieke opzegging

Er zijn wel veel banken in Nederland, maar een groot deel van die banken is gespecialiseerd. Zo zijn er banken die alleen consumenten, zzp'ers en bepaalde MKB-ondernemingen bedienen. Andere banken bieden alleen rekeningen voor klanten van de bank in het thuisland van de banken (Nederlandse dochterbanken van buitenlandse banken).

In de praktijk zijn er in Nederland niet veel banken bij wie alle ondernemers en organisaties terecht kunnen. Sommige groepen ondernemingen treft dit extra sterk, waartoe de zogenaamde 'trustkantoren' behoren; ondernemingen die beroepshalve rechtspersonen besturen en daarmee samenhangende diensten (domicilie, administratie) bieden. Enige tijd geleden besloot Citco Bank om andere trustkantoren die klant waren, weg te sturen. Daartoe behoorde een klein trustkantoor dat aanvankelijk dacht wel elders een bankrekening te kunnen openen, maar vervolgens tot de ontdekking kwam dat dit heel moeilijk was. Banken zijn namelijk van mening dat alle trustkantoren 'hoog risico' zijn, ongeacht hun specifieke karakteristieken. Het weggestuurde trustkantoor besloot een kort geding tegen Citco Bank aan te spannen. Het vonnis werd onlangs bekend.

In de uitspraak brengt de rechter tot uitdrukking dat het voor rechts- en natuurlijke personen voor hun functioneren en voortbestaan van groot belang is dat zij toegang hebben tot het bancaire systeem. Voorts overweegt de rechter dat de beëindiging van een kredietrelatie eenvoudiger zal kunnen plaatsvinden dan het beëindigen van de gehele bankrelatie. Een (rechts)persoon die legale activiteiten ontplooit, moet in beginsel toegang hebben tot het betalingsverkeer, aldus de voorzieningenrechter. De rechter besloot het trustkantoor een uitstel van twee jaar te gunnen, gedurende die tijd mag de bankrekening worden gehandhaafd, alles in de veronderstelling dat het trustkantoor in die periode erin zou moeten kunnen slagen elders een bankrekening te openen.

Europese banktoezichthouder

Het trustkantoor van bovengenoemde uitspraak

Juridisch Accent

Ellen Timmer.Pellicaan Advocaten
www.pellicaan.nl

is niet de enige die te maken kreeg met de-risking door een bank. Vele andere werden en worden er eveneens mee geconfronteerd, zoals ondernemingen met een relatie met Oost-Europa en not-for-profit-organisaties. Het fenomeen is doorgedrongen tot de Europese banktoezichthouder, de European Banking Authority (EBA), die de de-risking-praktijken ongewenst acht. EBA is een consultatie gestart, die op 11 september jl. is afgesloten en waarvan de uitkomsten nog niet bekend zijn.

Verbetering rechtsbescherming

Toegang tot een bankrekening is essentieel voor iedere burger, onderneming en organisatie. Om te voorkomen dat zij in problemen komen door optreden van hun bank, is gewenst dat er een laagdrempelige onafhankelijke geschillenbeslechting tot stand komt. Wat mij betreft is dat een kruising tussen de Nationale Ombudsman en de kantonrechter, aan wie geschillen kunnen worden voorgelegd over het niet-openen of de opzegging van de bankrekening, de wijze waarop de bank het cliëntenonderzoek uitvoert, over de plaatsing van personen op de zwarte lijsten van de banken (IVR/EVR) en alle andere thema's die bank en klant verdeeld kunnen houden.

Meer informatie

Is deze situatie herkenbaar voor u? Neemt u dan contact op met de ondernemingsrecht advocaten van Pellicaan Advocaten via 088 627 22 87 of via info@pellicaan.nl.